

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.

Tionde huvudtiteln.

1:o) **Anordnande av vissa farleder.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 173—176 av det vid propositionen såsom bilaga 10 fogade utdraget av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1941) föreslagit riksdagen att till anordnande av vissa farleder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 under tionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

På förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1940 års lagtima riksdag för anordnande av vissa farleder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln ett reservationsanslag av 19,000,000 kronor. Av denna summa beräknades 15,000,000 kronor för anordnande av en farled enligt ett av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med skrivelse den 4 december 1939 framlagt förslag från Flintrännans södra del i ungefär sydsydostlig riktning genom Höllviken och i kanal genom näset därstädes till Kämpingebukten jämte upprepning av farleden runt Falsterborev och i Kogrundsrännan.

Jämlikt särskilda beslut har Kungl. Maj:t sedermera av berörda anslag utanordnat ett sammanlagt belopp av 11,125,000 kronor för farleden genom Falsterbonäset.

I skrivelse den 10 december 1940 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande av ytterligare ett anslag å 5,000,000 kronor för farledens genom Falsterbonäset färdigställande. Till stöd härför har styrelsen anfört, att farleden, som vore under arbete, ej kunde utföras för den förut beräknade kostnaden dels på grund av prisstegringar, dels ock på grund av att omständigheter tillstött, vilka förhindrat arbetenas rationella bedrivande, varjämte det visat sig nödvändigt att vidtaga avsevärt mera omfattande åtgärder.

gärder för säkerställande av trafiken och nedbringande av underhållskostnaderna än vad som hade förutsatts vid kostnadsberäkningarnas uppgörande.

Av skrivelsen bilagd kostnadsberäkning framginge, att kostnaden för farleden genom Falsterbonäset jämte upprensning av farleden runt Falsterbo-rev och i Kogrunds-rännan numera beräknats till 20,000,000 kronor.

På grund av ärendets brådskande natur och efter samråd med vederbörande departementschef hade styrelsen ansett sig böra fortsätta arbetet i full utsträckning samt vidtaga omedelbara åtgärder för utförande av de i kostnadsberäkningen omförmälda, tillkommande arbetena.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

Enligt vad jag inhämtat från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen hava de för farleden genom Falsterbonäset erforderliga muddringsarbetena fortskridit så långt, att kanalen är i huvudsak färdigställd till full bredd å sträckan i Kämpingebukten och till halv bredd å sträckan i Höllviken. Brobyggnaden över kanalen — vilket arbete på grund av mörkläggning och andra av kriget orsakade förhållanden försenats över två månader — samt järnvägs- och landsvägsomläggningar i samband därmed äro nu slutförda. Kostnaden för de intill utgången av 1940 verkställda arbetena uppgår till sammanlagt omkring 11,500,000 kronor, däri inräknade kostnaderna för hemtransport av förhyrd arbetsmateriel. Under förutsättning av normala väderleksförhållanden beräknas återstående arbeten kunna bedrivas så, att kanalen kan öppnas för trafik omkring den 1 augusti 1941.

Såsom framgår av det anförda hava omständigheterna föranlett, förutom en väsentlig förskjutning av tidpunkten för farledens färdigställande, jämväl betydande kostnadsökningar. För fullföljande av företaget påkallas alltså ytterligare medelsanvisning. Det för täckandet av ifrågakvarande merkostnader erforderliga beloppet, 5,000,000 kronor, torde böra anvisas å tilläggsstat för det löpande budgetåret.

Utskottet.

Under hänvisning till vad departementschefen i ärendet anfört får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Anordnande av vissa farleder* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor.

2:o) **Kristillägg.** På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning (punkt 2, sid. 177) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kristillägg* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

Kapitalbudgeten.

Fonden för förlag till statsverket.

3:o) **Sprängningsarbeten m. m. för oljelagring. Ytterligare medel till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring. Cisternanläggningar för oljelagring. Ytterligare medel till cisternanläggningar för oljelagring. Anläggningar för oljelagring ovan jord.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (punkt 1, sid. 317—322 av det vid propositionen såsom bilaga 21 fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 januari 1941) föreslagit riksdagen att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa

dels till Sprängningsarbeten m. m. för oljelagring ett reservationsanslag av 740,000 kronor,

dels till Ytterligare medel till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring ett reservationsanslag (B) av 3,000,000 kronor,

dels till Cisternanläggningar för oljelagring ett reservationsanslag av 810,000 kronor,

dels till Ytterligare medel till cisternanläggningar för oljelagring ett reservationsanslag (B) av 3,000,000 kronor,

dels ock till Anläggningar för oljelagring ovan jord ett reservationsanslag av 1,670,000 kronor.

Departementschefen har lämnat en redogörelse för de anslag, som tidigare anvisats av riksdagen för nu ifrågavarande ändamål och för dispositionen av dessa medel. Av den lämnade redogörelsen framgår, att ett sammanlagt belopp av 19,550,000 kronor tidigare anvisats till anläggningar för lagring av flytande bränslen.

I skrivelse den 3 januari 1941 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* gjort framställning om ytterligare medelsanvisning till fullföljande av de enligt den av departementschefen lämnade redogörelsen påbörjade eller planerade lagringsanläggningarna. Styrelsen har på anförda skäl hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå rikslagen att å tilläggsstat för budgetåret 1940/41 anvisa följande anslag, nämligen *dels* till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring ett reservationsanslag av 740,000 kronor, *dels* till cisternanläggningar för oljelagring ett dylikt anslag av 810,000 kronor, *dels ock* till anläggningar för oljelagring ovan jord ett dylikt anslag av 1,270,000 kronor.

Departementschefen har för egen del anført följande:

Jag tillstyrker, att medel anvisas för slutförande av ifrågavarande anläggningsarbeten i enlighet med vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit. Framhållas må att, enligt vad jag inhämtat, de för anläggningarna avsedda cisternerna praktiskt taget äro färdiga eller under arbete.

Erfarenheten visar, att det understundom kan vara ändamålsenligt, att staten förvärvar den mark, å vilken anläggningarna uppföras. Jag förutsätter att, vid sidan av övriga med anläggningarna förenade utgifter, jämväl kostnaderna för erforderlig markanskaffning må bestridas från förevarande

anslag. Vid beräkningen av de föreslagna tilläggsanslagen har beaktats den kostnadsökning, som härav kan föränladas.

Den vid bifall till förenämnda förslag erforderliga medelsanvisningen uppgår till sammanlagt (740,000 + 810,000 + 1,270,000 =) 2,820,000 kronor. Emellertid synas i samband med ifrågavarande anläggningar ytterligare kostnader vara att emotse. Efter framställning från militärt håll pågår sålunda undersökning rörande möjligheterna att i anslutning till vissa anläggningar för militärt behov, vilka avsetts skola bekostas medelst förut omförmälda reservationsanslag till anläggningar för oljelagring ovan jord, utföra s. k. etyliseringsanläggningar, d. v. s. anordningar för framställning av flygbensin genom blandning av vanlig bensin med alkohol, bensol och tetraetylbley. Kostnaderna för dessa anläggningar med tillhörande rörledningar och cisterner beräknas preliminärt till i runt tal 400,000 kronor. Det synes lämpligt, att detta belopp medtages vid beräkningen av de anläggningskostnader, för vilka anslag nu begäras. Då beloppet enligt principer, som hitills tillämpats, torde böra belasta anslaget till anläggningar för oljelagring ovan jord, synes anslaget för detta ändamål böra bestämmas till (1,270,000 + 400,000 =) 1,670,000 kronor.

Erinras må att i styrelsens beräkningar hänsyn ej tagits till kostnader, som eventuellt kunna komma att åvila statsverket med anledning av en vid provningen av viss bombsäker anläggning inträffad olyckshändelse, varigenom bland annat till anläggningen hörande cisterner förstörts och måste ersättas med andra. Innan pågående utredning angående anledningen till olyckshändelsen avslutats, är det omöjligt att avgöra, huruvida eller i vad mån extra utgifter för anläggningens iordningställande orsakas staten.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att i skrivelse den 3 januari 1941 statens bränslekommission efter samråd med försvarsstaben hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för nybyggnad av 50,000 kbm bombsäker lagringsutrymme för flytande bränslen. Totalkostnaden beräknas till omkring 6,000,000 kronor. I skrivelsen lämnas en redogörelse dels för storleken av befintliga och under byggnad varande lagringsanläggningar, dels ock för lagerbehovet av flytande bränslen samt behovet av ytterligare lagringsmöjligheter under olika förutsättningar. Vidare är vid skrivelsen fogad en inom försvarsstaben utarbetad promemoria med utförlig redogörelse i ämnet. För närmare kännedom om innehållet i berörda skrivelse jämte promemoria tillåter jag mig hänvisa till handlingarna.

Med anledning av bränslekommissionens ifrågavarande hemställan må framhållas, att i och med färdigställandet av de anläggningar för lagring av flytande bränslen, vilka beslutats skola utföras med begagnande av för ändamålet tidigare anvisade anslag, behovet av dylika lagringsutrymmen kommer att bliva förhållandevis tillfredsställande tillgodosett. Dessa anläggningar äro emellertid till större delen icke bombsäkra. Det är givetvis ett önskemål, att av landets förråd av flytande bränslen största möjliga mängd förvaras på ett ur militär synpunkt fullt betryggande sätt. Anledningen till att anordnandet av i berg insprängda bombsäkra lagringsutrymmen ej ägt rum i större utsträckning än som skett är att söka i de med sådana anläggningar förbundna avsevärda kostnaderna. Med hänsyn till den betydelse, arbeten av ifrågavarande slag hava ur arbetslöshetssynpunkt, vill jag emellertid förorda, att medel för utförandet av de nu föreslagna anläggningarna upptagas såsom beredskapsanslag å tilläggsstat för innevarande budgetår. Anslagsbehovet torde böra beräknas till det av bränslekommissionen angivna beloppet 6,000,000 kronor. Detta belopp bör, i likhet med vad som skett beträffande de tidigare anslagen till bombsäkra lagringsanläggningar, fördelas å två an-

slag, det ena avsett för sprängningsarbeten m. m., och det andra för cisternanläggningar.

Utskottet, som tagit del av de till ärendet hörande handlingarna, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa

a) till *Sprängningsarbeten m. m. för oljelagring* ett reservationsanslag av 740,000 kronor;

b) till *Ytterligare medel till sprängningsarbeten m. m. för oljelagring* ett reservationsanslag (B) av 3,000,000 kronor;

c) till *Cisternanläggningar för oljelagring* ett reservationsanslag av 810,000 kronor;

d) till *Ytterligare medel till cisternanläggningar för oljelagring* ett reservationsanslag (B) av 3,000,000 kronor;

e) till *Anläggningar för oljelagring ovan jord* ett reservationsanslag av 1,670,000 kronor.

Stockholm den 18 februari 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Pauli, Bergman, Torsten Ström, Lindström, Andrén, Karl Magnusson, Carlström, Bäcklund, Boman, friherre De Geer* och *Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Ward, Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Isacsson, Andersson* i Södergård, *Bergström, Mårtensson, Bergvall* och *Olsson* i Kullenbergstorp.
